

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/108/99

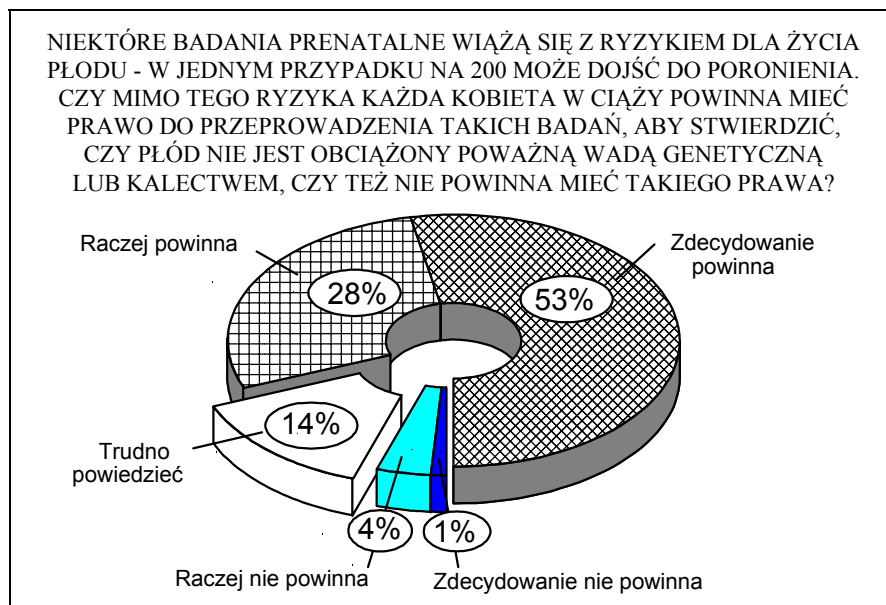
OPINIE O BADANIACH PRENATALNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Zdecydowana większość ankietowanych (88%) uważa, że każda kobieta w ciąży, która niepokoi się o zdrowie dziecka, powinna mieć prawo do przeprowadzenia badań prenatalnych. Osoby wyrażające przeciwną opinię stanowią nieliczną grupę (3%).
- Dominujące jest też przekonanie, że nawet w przypadku zwiększonego ryzyka badań prenatalnych dla życia płodu każda kobieta powinna mieć prawo do ich przeprowadzenia, aby się dowiedzieć, czy płód nie jest obciążony poważną wadą genetyczną (81%). Niewielu ankietowanych jest przeciwnego zdania (5%).

- Trzy czwarte badanych (75%) sądzi, że wprowadzone przez Sejm ograniczenie możliwości przeprowadzania badań prenatalnych jest niesłuszne. Za słuszne natomiast uznaje je niespełna co ósmy ankietowany (13%).
- Blisko cztery piąte respondentów (78%) aprobuje badania prenatalne uważając, że są one czymś dobrym, ponieważ pomagają rodzicom dowiedzieć się, jakie problemy zdrowotne mogą mieć ich jeszcze nienarodzone dzieci. Za ledwie co siedemnasty ankietowany (6%) podziela pogląd, że badania takie są czymś złym, gdyż ich wyniki mogą skłonić do przerwania ciąży. Dość dużo osób (16%) nie ma sprecyzowanej opinii na ten temat.

W końcu maja Sejm wprowadził zmiany w ustawie o zawodzie lekarza oraz w kodeksie karnym, które zmierzają do ograniczenia badań prenatalnych i zwiększenia prawnokarnej ochrony płodu. Zmiany te wywołały wiele uwag krytycznych wskazujących na ich niejasność, niespójność z innymi przepisami. Podnoszono również argument, że dotychczasowe przepisy zapewniają dostateczną prawną ochronę płodu. Ponadto za całkowicie nietrafne uznano umieszczenie zmienionych przepisów w rozdziale ustawy o zawodzie lekarza dotyczącym eksperymentów medycznych. Wskazywano także na nieuprawnioną ingerencję ustawodawcy w swobodę wykonywania zawodu lekarza, zgodnie z obecnym stanem wiedzy i techniki medycznej.

Szczególnie dużo obaw i zastrzeżeń budziło ograniczenie prawa kobiet do informacji i ochrony zdrowia, utrudnianie wykonywania badań prenatalnych (w naszym kraju przeprowadza się ich mniej, niż należałoby) oraz niezgodność nowelizacji z przepisami ustawy o planowaniu rodziny, co mogłoby prowadzić do faktycznego ograniczenia możliwości aborcji przewidzianych w tej ustawie. Środki masowego przekazu, szczególnie prasa, poświęcały tym sprawom dość dużo miejsca. Głębokie zaniepokojenie nowelizacją ustawy o zawodzie lekarza wyraziło także - w uchwale z 28 maja '99 - Zgromadzenie Ogólne Polskiej Akademii Nauk.

Senat odrzucił proponowane zmiany w ustawie o zawodzie lekarza, zachowując jednak zmiany w kodeksie karnym, które mogą ograniczyć przeprowadzanie badań prenatalnych. Senackie poprawki ponownie trafią do Sejmu.

Podjmując te kwestie w sondażu¹ chcieliśmy poznać opinie społeczeństwa o badaniach prenatalnych (również tych, które wiążą się z pewnym ryzykiem), a także o aborcji w przypadku upośledzenia płodu.

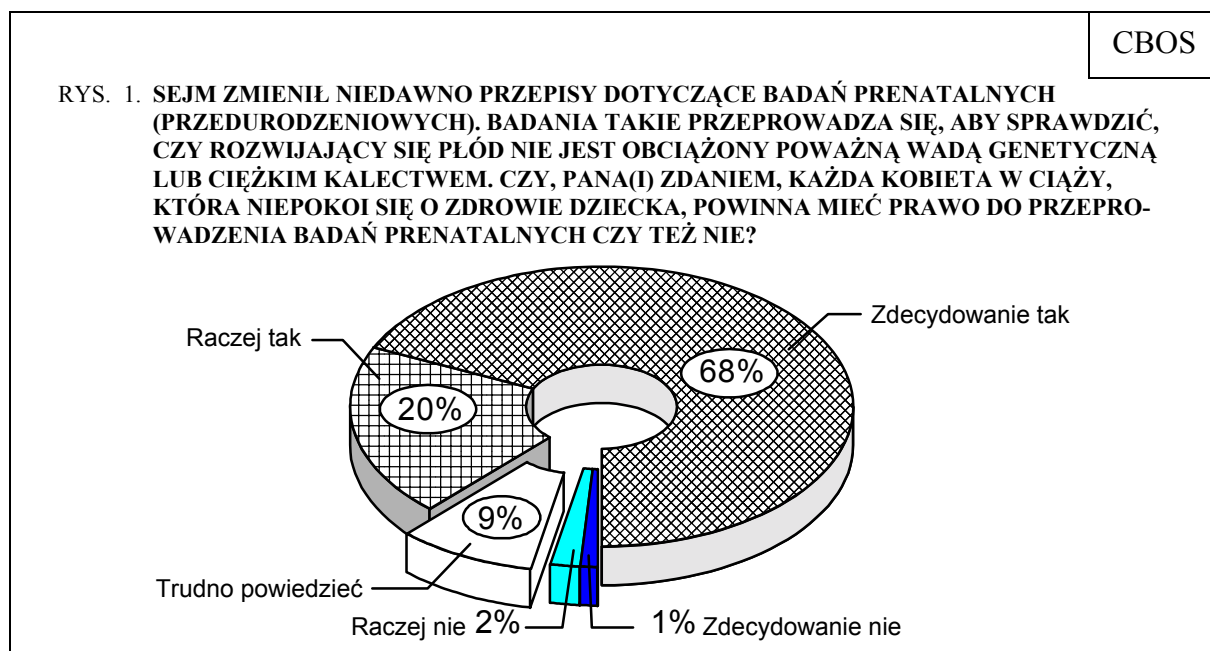
---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (109) przeprowadzono w dniach 16-22 czerwca '99 na reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców kraju (N=1099).

Trzeba zaznaczyć, że badanie rozpoczęliśmy pod koniec wizyty Jana Pawła II w ojczyźnie, co mogło mieć wpływ na wyrażane opinie. Papież przypomniał bowiem stałe elementy nauki Kościoła dotyczące ochrony życia nienarodzonych, wspominał także o męczeńskiej próbie, przed jaką staje matka, która decyduje się złożyć życie w ofierze, by ratować swoje dziecko.

PRAWO DO PRZEPROWADZANIA BADAŃ PRENATALNYCH

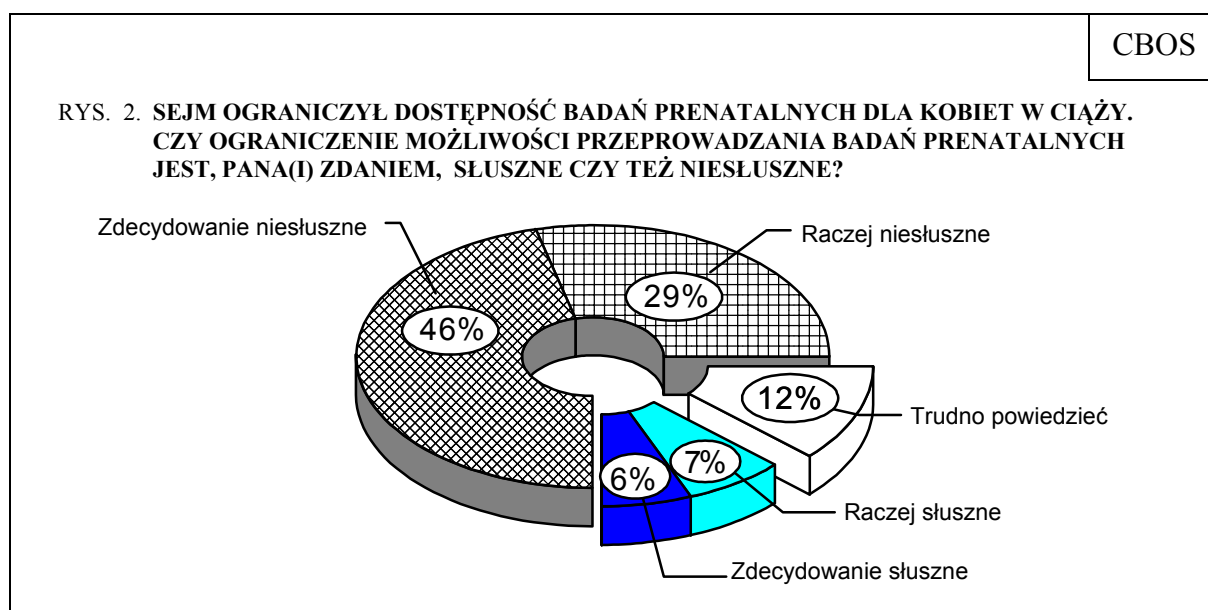
Niemal powszechne jest przekonanie, że kobiety powinny mieć prawo do przeprowadzania badań prenatalnych (88% wskazań). Przeciwnicy prawa do takich badań stanowią nieliczną grupę (3%).

Cechy społeczno-demograficzne ankietowanych w niewielkim stopniu różnicują ich opinie na ten temat. Różnice wynikają głównie stąd, że najstarsi respondenci, osoby z wykształceniem podstawowym, o niskich dochodach, mieszkańcy wsi, emeryci i renciści znacznie częściej niż inne kategorie badanych nie mają wyrobionego zdania. Można jednak zauważyć wpływ religijności (mierzonej deklarowaną częstością praktyk) i prawicowych poglądów politycznych, które sprzyjają wypowiedzianiu się przeciwko prawu do badań

prenatalnych. Natomiast dostęp do nich najczęściej popierają niepracujące gospodynie domowe (98%), być może część z nich wychowuje niepełnosprawne dzieci. Warto też podkreślić, że w tej sprawie ankietowani wyrażają przede wszystkim zdecydowane opinie.

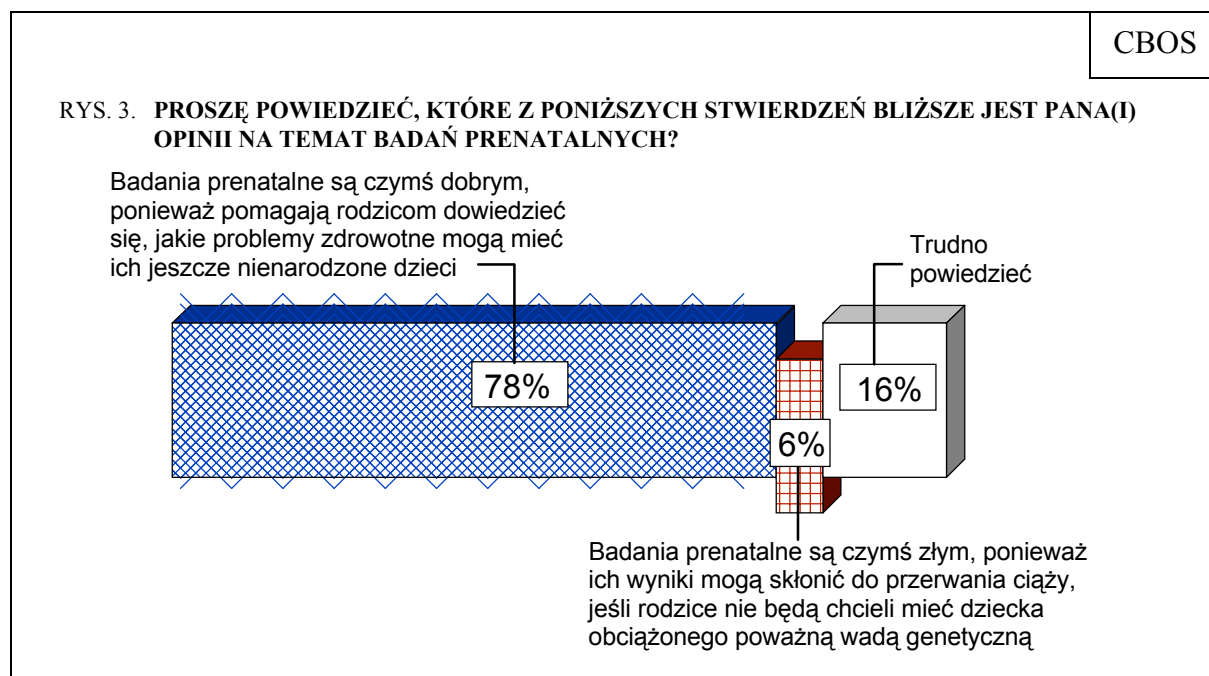
Wprowadzone przez Sejm ograniczenia możliwości przeprowadzania badań prenatalnych większość respondentów uważa za niesłuszne (75%). Poglądy na ten temat wyraźnie zależą od wykształcenia ankietowanych - im ono wyższe, tym częściej uznają oni ograniczenia za niesłuszne. Spośród grup społeczno-zawodowych opinia taka jest najczęstsza nie tylko wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz uczniów i studentów, ale także wśród robotników niewykwalifikowanych. Należy jednak pamiętać, że osoby z wykształceniem podstawowym znacznie częściej niż pozostałe nie mają wyrobionego zdania na ten temat. Wśród zwolenników ograniczeń wprowadzonych przez Sejm nie ma tak widocznego zróżnicowania opinii zależnego od cech społeczno-demograficznych, jedynie religijność i prawicowe poglądy polityczne sprzyjają uznaniu ograniczenia możliwości przeprowadzania badań prenatalnych za słuszne.

Opinie o prawie kobiet do przeprowadzania badań prenatalnych oraz o ograniczeniu możliwości ich wykonywania są, oczywiście, bardzo silnie powiązane², jednak część ankietowanych opowiadających się za prawem do takich badań (co dziewiąta osoba z tej grupy) uznała, że wprowadzone przez Sejm ograniczenia są słuszne. Zapewne dlatego odsetek respondentów przeciwnych ograniczeniom jest wyraźnie niższy niż odsetek uznających prawo kobiet do przeprowadzenia takich badań. Rozbieżność opinii w obu tych kwestiach wystąpiła zresztą także wśród osób nie akceptujących prawa kobiet do tego rodzaju badań oraz wśród nie mających zdania na ten temat.

STOSUNEK DO BADAŃ PRENATALNYCH

Ponad trzy czwarte ankietowanych aprobejuje badania prenatalne, jedynie co siedemnasty zgadza się ze stwierdzeniem, że są one czymś złym, gdyż ich wyniki mogą skłonić do przerwania ciąży. Dość duży odsetek respondentów nie ma sprecyzowanej opinii.

² V Cramera = 0,56.

Warto podkreślić, że taki rozkład odpowiedzi jest zbliżony do wyników sondażu, jaki przeprowadzono w USA w roku '97. Odpowiadając na bardzo podobne pytanie 76% ankietowanych poparło badania prenatalne, ale znacznie więcej osób niż w Polsce uznało je za coś złego (18%); 6% badanych nie miało wyrobionego zdania. Pytanie zadane amerykańskim respondentom zawierało jednak w części mówiącej o złych aspektach badań prenatalnych stwierdzenie, że ich wynik może prowadzić do aborcji, gdyż rodzice mogą nie akceptować dziecka określonej płci albo o potencjalnie niskiej inteligencji, co mogło budzić dezaprobatę moralną takiego postępowania, a w konsekwencji - samych badań³.

Badania prenatalne najczęściej aprobują respondenci w wieku od 18 do 34 lat, osoby z wyższym wykształceniem, dobrze oceniające swoją sytuację materialną, mieszkańcy wielkich aglomeracji miejskich, natomiast nie akceptują ich przede wszystkim mieszkańcy wsi, renciści i emeryci, osoby określające własne warunki materialne jako złe. Religijność i prawicowe poglądy polityczne wiążą się ze znacznie rzadszą akceptacją stwierdzenia, że badania prenatalne są czymś dobrym, co jednak w dużym stopniu wynika ze sporej liczby osób nie mających skryzalizowanej opinii na ten temat. Tak jak w przypadku poprzednich kwestii, brak zdania jest szczególnie częsty wśród najstarszych ankietowanych, osób z wykształceniem podstawowym, rencistów i emerytów, a także wśród respondentów biorących udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu, jak i nie uczestniczących w nich w ogóle.

Stosunek do badań prenatalnych jest w pewnym stopniu powiązany z akceptacją prawnej dopuszczalności przerwania ciąży w sytuacji, gdy wiadomo, że dziecko urodzi się upośledzone⁴. Osoby uważające, że w takiej sytuacji aborcja powinna być dopuszczalna, jak i przeciwnicy dopuszczalności aborcji w większości aprobują badania prenatalne (odpowiednio 85% i 71%). Jak widać, pozytywny stosunek do tego rodzaju badań niekoniecznie oznacza przyzwolenie na aborcję, jeśli ich wynik wskazuje na nieodwracalne upośledzenie - większość przeciwników aborcji w takiej sytuacji pozytywnie odnosi się do badań.

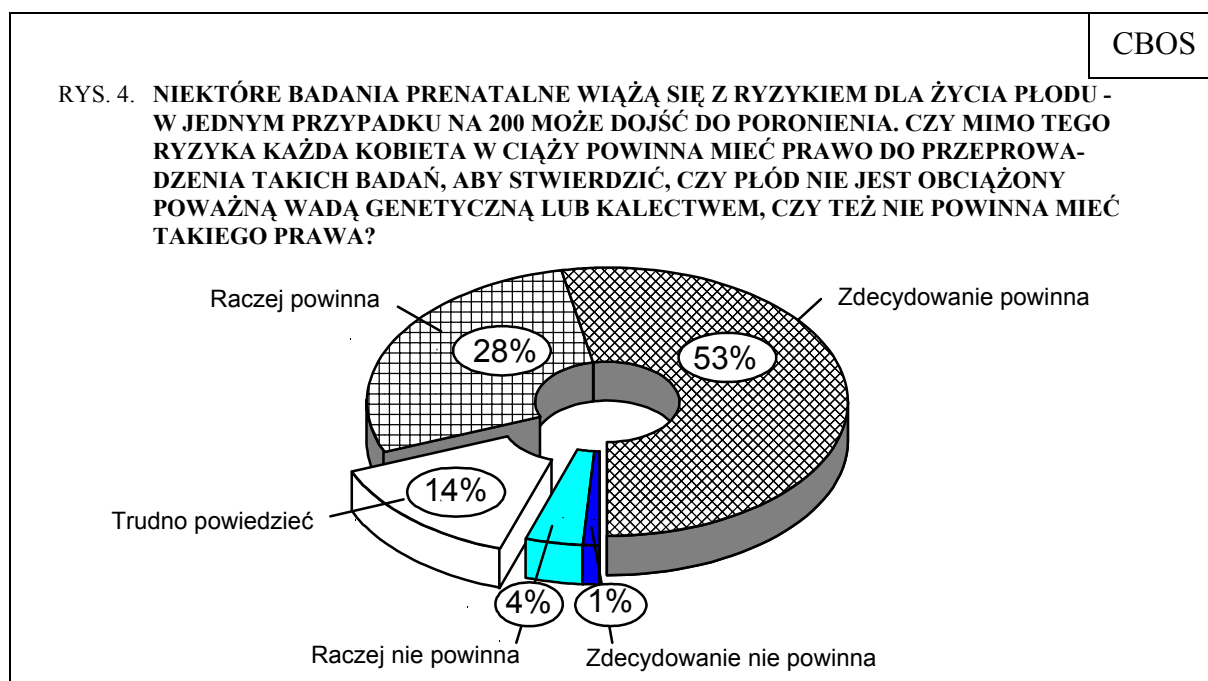
---

³ Por. E. Singer, A. Corning, M. Lamias, *The Polls - Trends: Genetic Testing, Engineering, and Therapy. Awareness and Attitudes*, „Public Opinion Quarterly”, vol. 62, Winter 1998, no 4.

⁴ Pytanie o dopuszczalność aborcji w różnych sytuacjach zadaliśmy w tym samym sondażu. Większość badanych (61%) uznaje dopuszczalność aborcji we wspomnianej sytuacji, 24% nie uznaje, 15% nie ma wyrobionego zdania.

KWESTIA ZWIĘKSZONEGO RYZYKA BADAŃ DLA PŁODU

Zdecydowana większość ankietowanych (81%) sądzi, że nawet w przypadku zwiększonego ryzyka badań prenatalnych dla życia płodu (możliwość poronienia) każda kobieta w ciąży powinna mieć prawo do ich przeprowadzenia. Jedynie nieliczni (5%) uważają podwyższone ryzyko dla życia płodu za przesłankę wykluczającą prawo do takich badań.

Opinie w tej sprawie - podobnie jak w pozostałych - wyraźnie zależą od częstotliwości praktyk religijnych i deklarowanych poglądów politycznych (zob. tabele aneksowe). Ponadto im wyższy poziom wykształcenia respondentów, tym częściej uznają oni prawo do badań prenatalnych - także w przypadku występowania ryzyka. Niższy poziom wykształcenia nie sprzyja odmawianiu prawa do badań w takiej sytuacji, natomiast im ankietowani są niżej wykształceni, tym częściej nie mają zdania w tej sprawie (aż 24% wśród osób z wykształceniem podstawowym). Zależność opinii od poziomu wykształcenia sprawia też, że najwięcej ankietowanych uznających prawo kobiet do badań mimo ryzyka jest wśród respondentów osiągających wysokie dochody, dobrze oceniających własne warunki

materialne, mieszkańców wielkich aglomeracji. Spośród grup społeczno-zawodowych uznaniem prawa kobiet wyróżniają się gospodynie domowe, uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla, a także robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że wśród ankietowanych, którzy generalnie uważali, iż każda kobieta w ciąży niepokojąca się o zdrowie dziecka powinna mieć prawo do przeprowadzenia badań prenatalnych, niemal powszechna (90%) jest aprobata tego prawa, mimo że niektóre badania wiążą się z ryzykiem dla życia płodu; jedynie 4% jest odmiennego zdania.

Wśród zwolenników ograniczenia wprowadzonej przez Sejm dostępności badań większość (71%) uważa jednak, że kwestia podwyższonego ryzyka nie powinna odbierać kobietom prawa do badań prenatalnych. Ten pogląd w jeszcze większym stopniu, oczywiście, podzielają przeciwnicy ograniczeń (92%).

★

★

★

Nie ulega wątpliwości, że dostępność badań prenatalnych ma w polskim społeczeństwie bardzo duże poparcie i to na ogół wyrażane w sposób zdecydowany. Akceptacja takich badań - nawet wtedy, gdy mogą się one wiązać z pewnym ryzykiem dla życia płodu - zdecydowanie przeważa także wśród osób religijnych oraz deklarujących prawicowe poglądy polityczne.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Sejm zmienił niedawno przepisy dotyczące badań prenatalnych (przedurodzeniowych). Badania takie przeprowadza się, aby sprawdzić czy rozwijający się płód nie jest obciążony poważną wadą genetyczną lub ciężkim kalectwem. Czy, Pana(i) zdaniem, każda kobieta w ciąży, która niepokoi się o zdrowie dziecka, powinna mieć prawo do przeprowadzenia takich badań czy też nie?

(%)

	Zdecydo- wanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydo- wanie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	68	20	2	1	9	1099
Płeć						
Mężczyźni	67	21	2	1	9	521
Kobiety	68	19	2	1	9	578
Wiek						
18-24 lat	76	16	2	0	7	158
25-34	75	18	1	2	4	195
35-44	65	26	3	1	5	234
45-54	76	15	2	1	6	195
55-64	68	21	0	1	10	144
65 lat i więcej	47	22	2	2	26	173
Miejsce zamieszkania						
Wieś	57	24	3	1	15	406
Miasto do 20 tys.	72	20	2	0	6	132
20 - 100 tys.	73	19	1	1	5	214
101 - 500 tys.	71	19	2	0	8	186
501 tys. i więcej mieszk.	80	12	1	2	5	161
Wykształcenie						
Podstawowe	58	21	1	2	19	308
Zasadnicze zawodowe	65	24	1	0	10	291
Średnie	76	16	2	2	4	393
Wyższe	74	19	4	1	3	101
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	79	15	5	1	0	86
Prac.umysł.niż.szczębla	80	14	4	1	0	118
Pracownicy fiz.- umysł.	77	13	4	3	4	72
Robotnicy wykwalifikowani	73	19	1	1	5	121
Robotnicy niewykwalifik.	72	25	1	2	1	44
Rolnicy	55	30	1	0	14	66
Pracujący na własny rach.	66	26	0	0	8	56
Bierni zawodowo						
Renciści	55	21	1	1	21	131
Emeryci	57	22	1	1	18	201
Uczniowie i studenci	74	19	0	0	7	49
Bezrobotni	68	19	0	2	10	95
Gospodynie domowe i inni	76	22	0	1	1	57
Pracuje w:						
sferze budżetowej	85	8	2	4	1	116
sekt. państw., publicznym	73	23	3	0	2	125
sp. właśc. pryw. i państwa	73	17	1	1	7	93
sekt. pryw. poza rolnict.	72	20	4	0	4	194
prywatnym gosp. rolnym	56	32	1	0	10	64
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	59	26	2	1	12	191
276 - 399	70	23	2	1	5	122
400 - 549	74	16	2	2	6	223
550 - 799	73	19	1	1	6	175
Powyżej 799 zł	77	17	2	1	3	164
Ocena własnych war. mater.						
Źle	62	23	2	2	11	346
Średnie	67	20	1	0	11	493
Dobre	76	16	3	1	4	260
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	49	31	3	1	15	71
Raz w tygodniu	65	21	2	2	9	562
1-2 razy w miesiącu	70	22	1	0	7	175
Kilka razy w roku	78	15	1	1	5	202
W ogóle nie uczestniczy	72	8	1	0	18	90
Poglądy polityczne						
Lewica	77	16	2	0	5	280
Centrum	75	17	1	1	5	275
Prawica	61	26	3	3	7	273
Trudno powiedzieć	57	21	1	0	20	270

Tabela 2. Obecnie Sejm ograniczył dostępność badań prenatalnych dla kobiet w ciąży.
Czy ograniczenie możliwości przeprowadzania badań prenatalnych jest, Pana(i)
zdaniem, słuszne czy też niesłuszne?

(%)

	Zdecydowa- nie słuszne	Raczej słuszne	Raczej niesłuszne	Zdecydowanie niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	7	29	46	12	1099
Płeć						
Mężczyźni	6	8	30	43	13	521
Kobiety	5	6	28	49	11	578
Wiek						
18-24 lat	2	6	30	51	10	158
25-34	6	7	30	49	7	195
35-44	6	5	32	48	8	234
45-54	8	10	24	49	9	195
55-64	5	7	27	47	14	144
65 lat i więcej	4	7	29	32	28	173
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	9	33	37	18	406
Miasto do 20 tys.	10	8	35	38	10	132
20 - 100 tys.	6	8	26	53	8	214
101 - 500 tys.	8	5	26	52	9	186
501 tys. i więcej mieszk.	6	3	20	62	9	161
Wykształcenie						
Podstawowe	6	8	29	34	24	308
Zasadnicze zawodowe	5	7	32	44	12	291
Średnie	6	5	27	55	6	393
Wyższe	2	13	23	58	4	101
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	2	10	25	62	2	86
Prac. umysł. niż. szczebla	6	3	28	61	2	118
Pracownicy fiz.- umysł.	5	9	27	50	8	72
Robotnicy wykwalifikowani	7	8	28	44	12	121
Robotnicy niewykwalifik.	5	4	43	48	1	44
Rolnicy	4	10	37	38	11	66
Pracujący na własny rach.	7	4	29	52	8	56
Bierni zawodowo						
Renciści	6	6	27	36	26	131
Emeryci	4	9	30	37	20	201
Uczniowie i studenci	1	2	29	59	9	49
Bezrobotni	11	6	25	43	15	95
Gospodynie domowe i inni	6	12	27	46	9	57
Pracuje w:						
sferze budżetowej	7	8	19	64	3	116
sekt. państw., publicznym	7	14	32	43	4	125
sp. właśc. pryw. i państwa	6	2	26	51	15	93
sekt. pryw. poza rolnict.	4	4	35	52	6	194
prywatnym gosp. rolnym	4	9	41	37	9	64
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	6	6	34	34	19	191
276 - 399	12	10	26	44	8	122
400 - 549	4	10	30	48	8	223
550 - 799	6	4	24	57	9	175
Powyżej 799 zł	3	7	28	56	6	164
Ocena własnych war. mater.						
Złe	8	6	29	42	15	346
Średnie	4	8	29	45	14	493
Dobre	5	7	30	54	5	260
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	3	13	30	38	16	71
Raz w tygodniu	6	9	30	42	12	562
1-2 razy w miesiącu	9	4	32	47	9	175
Kilka razy w roku	2	3	26	59	9	202
W ogóle nie uczestniczy	6	3	19	51	22	90
Poglądy polityczne						
Lewica	8	2	29	54	7	280
Centrum	5	5	29	54	7	275
Prawica	4	15	30	42	9	273
Trudno powiedzieć	5	5	28	35	27	270

Tabela 3. Proszę powiedzieć, które z poniższych stwierdzeń bliższe jest Pana(i) opinii na temat badań prenatalnych? 1 - Badania prenatalne są czymś dobrym, ponieważ pomagają rodzicom dowiedzieć się, jakie problemy zdrowotne mogą mieć ich jeszcze nienarodzone dzieci; 2 - Badania prenatalne są czymś złym, ponieważ ich wyniki mogą skłonić do przerwania ciąży, jeśli rodzice nie będą chcieli mieć dziecka obciążonego poważną wadą genetyczną (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	78	6	16	1099
Płeć				
Mężczyźni	77	6	18	521
Kobiety	79	6	15	578
Wiek				
18-24 lat	85	2	13	158
25-34	90	5	5	195
35-44	78	7	15	234
45-54	79	7	14	195
55-64	77	4	18	144
65 lat i więcej	56	8	36	173
Miejsce zamieszkania				
Wieś	72	8	20	406
Miasto do 20 tys.	80	5	15	132
20 - 100 tys.	81	5	14	214
101 - 500 tys.	81	2	16	186
501 tys. i więcej mieszk.	84	5	11	161
Wykształcenie				
Podstawowe	67	4	29	308
Zasadnicze zawodowe	80	6	14	291
Średnie	83	7	11	393
Wyższe	86	6	8	101
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	88	5	7	86
Prac.umysł.niż.szczebła	82	7	11	118
Pracownicy fiz.- umysł.	79	7	14	72
Robotnicy wykwalifikowani	79	6	15	121
Robotnicy niewykwalifik.	86	7	6	44
Rolnicy	72	7	21	66
Pracujący na własny rach.	90	7	3	56
Bierni zawodowo				
Renciści	66	9	25	131
Emeryci	65	5	30	201
Uczniowie i studenci	93	0	7	49
Bezrobotni	82	2	16	95
Gospodynie domowe i inni	90	2	9	57
Pracuje w:				
sferze budżetowej	84	7	9	116
sekt. państw., publicznym	80	8	12	125
sp. własc. pryw. i państwa	78	3	18	93
sekt. pryw. poza rolnict.	88	5	7	194
prywatnym gosp. rolnym	76	7	17	64
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	76	7	17	191
276 - 399	78	8	14	122
400 - 549	80	6	14	223
550 - 799	81	6	14	175
Powyżej 799 zł	86	2	12	164
Ocena własnych war. mater.				
Złe	74	7	19	346
Średnie	78	5	17	493
Dobre	84	4	12	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	64	8	28	71
Raz w tygodniu	75	8	17	562
1-2 razy w miesiącu	81	3	16	175
Kilka razy w roku	88	2	10	202
W ogóle nie uczestniczy	76	1	23	90
Poglądy polityczne				
Lewica	84	5	11	280
Centrum	84	6	10	275
Prawica	77	9	14	273
Trudno powiedzieć	66	3	31	270

Tabela 4. Niektóre badania prenatalne wiążą się z ryzykiem dla życia płodu - w jednym przypadku na 200 może dojść do poronienia. Czy mimo tego ryzyka każda kobieta w ciąży powinna mieć prawo do przeprowadzenia takich badań, aby stwierdzić, czy płód nie jest obciążony poważną wadą genetyczną lub kalectwem, czy też nie powinna mieć takiego prawa?

1 - Zdecydowanie powinna mieć takie prawo; 2 - Raczej powinna mieć takie prawo;
3 - Raczej nie powinna mieć takiego prawa; 4 - Zdecydowanie nie powinna mieć takiego prawa

(%)

	1	2	3	4	7	Liczba osób
Ogółem	53	28	4	1	14	1099
Płeć						
Mężczyźni	51	29	4	2	15	521
Kobiety	55	28	4	1	12	578
Wiek						
18-24 lat	53	32	4	0	11	158
25-34	64	24	3	3	7	195
35-44	53	31	3	1	12	234
45-54	54	30	6	2	8	195
55-64	54	27	3	1	16	144
65 lat i więcej	36	26	6	2	31	173
Miejsce zamieszkania						
Wieś	44	32	5	1	18	406
Miasto do 20 tys.	52	31	4	0	13	132
20 - 100 tys.	55	26	5	2	12	214
101 - 500 tys.	56	27	2	2	13	186
501 tys.i więcej mieszk.	67	21	3	2	7	161
Wykształcenie						
Podstawowe	41	29	4	2	24	308
Zasadnicze zawodowe	50	31	6	1	13	291
Średnie	62	25	5	2	9	393
Wyższe	62	28	5	2	3	101
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	66	25	4	2	3	86
Prac.umysł.niż.szczębla	64	26	3	1	6	118
Pracownicy fiz.- umysł.	61	20	4	5	11	72
Robotnicy wykwalifikowani	54	33	4	1	8	121
Robotnicy niewykwalifik.	65	21	8	2	5	44
Rolnicy	41	42	0	0	17	66
Pracujący na własny rach.	54	28	10	2	7	56
Bierni zawodowo						
Renciści	45	27	6	0	22	131
Emeryci	41	26	5	2	26	201
Uczniowie i studenci	65	28	0	0	7	49
Bezrobotni	47	31	3	2	17	95
Gospodynie domowe i inni	55	37	1	1	5	57
Pracuje w:						
sferze budżetowej	70	19	2	4	5	116
sekt. państw., publicznym	57	31	5	2	6	125
sp. właśc. pryw. i państwa	56	29	2	2	12	93
sekt. pryw. poza rolnict.	59	27	2	1	7	194
prywatnym gosp. rolnym	41	46	0	0	13	64
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	45	34	3	2	16	191
276 - 399	46	31	8	1	14	122
400 - 549	63	24	3	3	7	223
550 - 799	56	24	3	1	15	175
Powyżej 799 zł	62	28	2	1	7	164
Ocena własnych war. mater.						
Złe	50	28	5	3	14	346
Średnie	49	28	5	1	17	493
Dobre	63	29	2	1	6	260
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	33	34	9	3	20	71
Raz w tygodniu	50	30	6	2	12	562
1-2 razy w miesiącu	59	28	1	0	12	175
Kilka razy w roku	57	28	1	2	12	202
W ogóle nie uczestniczy	63	13	1	0	23	90
Poglądy polityczne						
Lewica	63	25	1	0	11	280
Centrum	59	28	4	2	7	275
Prawica	47	33	7	3	10	273
Trudno powiedzieć	41	28	4	1	27	270